

ІНФОРМАЦЫЙНЫ БЮЛЕТЭНЬ

Кніга ноша № 6

ЗАСНАВАЛЬNIКІ: ГА"САЮЗ БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕНNІКАЎ", МГА"ЗБС"БАЦЬКАЎШЧЫНА"

■ АЎТОГРАФ

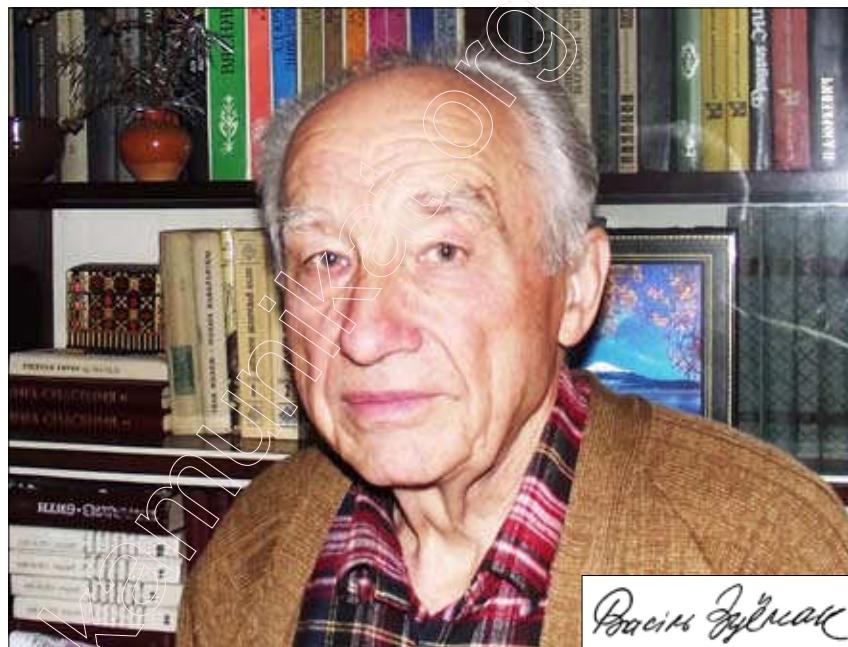
Васіль ЗуЁНАК: «На перасячэнні паралеляў...»

— Шаноўны Васіль Васільевіч, віншуме Вас з выхадам зборніка выбраных твораў у паважанай серыі «Кнігазбору». Што для Вас асабістая азначае выхад новай кнігі?

— Першым аб'явіць аб радасці, пакліканай новаю кнігай, абстрагуемся (выбачаючи «матэматычны празаізм»: рэмарка вымагае). Дык вось, — магчыма, і занадта адвольная метафара, бо няма, ды і ці будзе знайдзена яна, тая формула, яку давёў Лабачэускі ў матэматыцы, абвергнушы, здавалася б, непахісны паустулат, што дзве паралельныя не перасякаюцца. Зямное ўяўленне абвяргаецца касмічным... У нас жа выпадак асаблівы: дзве гэтыя лініі зліваюцца ў адну. І наканавана ёй альбо не дадзена знайсці перасячэнне з сілавою «лініяй жыцця» (таксама ў адзінстве: агульнага і асабістага) залежыць вынік, сцверджаны, выяўлены творчасцю. Няхай сабе гэта будзе кніга ці нават асобы верш. Тут кропка перасячэння — нябеснага і зямнога. Тут якраз і пачынаецца: сумнені, сумнені, сумнені... Перад імі заўсёды стаіш, выпускаючы ў людзі новую кнігу. Толькі закончаны графаман шчасліва не сумніваецца.

Кніга — і радасны падрахунак, і сур'ёзны экзамен. Асабліва — калі яна такая: «Кнігазборская». Яна, сама сабою, становіцца як бы ўтаплеч з кнігамі класічнага ўзору. А ці наблізілася да іх? Як тут не пахвалявца! Тройчы (а то і больш) давялося перасяйваць ранейшайшыя кнігі і публікацыі. Чытаць, перачытваць... Адгучыць верш, зноў вяртаць... А тут яшчэ — фармат серыі, пўяўны аўём... Далібог, ці не лягчэ верш было напісаць, чым вызначаць яго «кнігазбораўскі» статус... Але, нарэшце, — кніга ёсьць! Якая яна, ціышліся, ці перасекліся ў ёй тыва вызначальныя «лініі», — меркаваць чытачу...

І добра, вельмі добра (ды й своечасова!), што «Беларускі кнігазбор» і яго

Васіль Зуёнак

заснавальнік, руплівец і галоўны рэдактар Кастусь Цвірка сур'ёзна падступіўся да выдання выбраных твораў пісьменнікаў літаратурнага пакалення, да якога належу і я. Яны сёння нясуць асноўную службу: без іх творчасці немагчыма ўяўіць сучасную беларускую літаратуру...

— Васіль Васільевіч, мы ведаем вас не толькі як паэта, але і як крытыка і літаратуразнаўцу, кандыдата філалагічных навук. Чым на ваш погляд цікавая сучасная беларуская літаратура?

— А цікавая і сур'ёзна грутоўная яна якраз тым, пра што і гаварылі мы на саёмы пачатку. Адольваючы выдавецка-фінансавыя цяжкасці, літаратура наша не ўпала ў нямогласць. Жывуць — і паззія, і проза, і крытыка... Дастойна, хоць найчас-

цей і безганаарна, працаюць... — хачеў во пачаць пералік, ды спахапіўся: дужа доўгі спіс атрымаецца... Таму запыню ўвагу ўсяго толькі на адной «сілавой лініі» — публіцыстычнай, — на яе самых вузлавых, найболых харэктэрных, асаблівых, а то і эксплюзійных момантах. А гэта — передаусім — тое, што сёння найперш чытаецца і чакаецца: эсэістыка — самых розных тематычных і выяўленчых накірункаў, жывое публіцыстычнае слова... «Любоду прасветляя». Ніл Гілевіч — без перабольшання можна сказаць: тытанічнае змаганне за родную мову — як несмяротную душу народа, яго існасць і заруку будычыні. Не асобы артыкул, эсэ ці выступ — а Кніга, вартая многіх тамоў. А следам за ёй — яшчэ адна: «Толькі мы самі» — з такім жа змагарным публіцыстычным настроем.

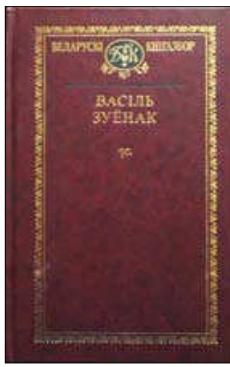
Ісціну аб вельчы роднай мовы — толькі з іншага гледзішча, але з той жа грамадзянскай чыннасцю (то і мае права быць згаданым тут) сцвярджае і ўгрунтувае — як укладальнік анталаґічных выданняў (каб на свет цэлы!) Міхась Скобла. «Краса і сіла:

(Працяг на стар. 4)

Даведка «Кніганашы»:

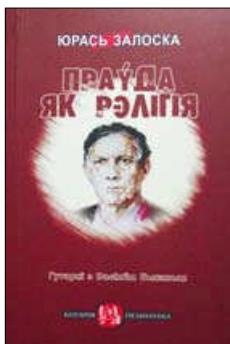
Зуёнак Васіль — паэт, перакладчык, літаратуразнаўца, крытык. Кандыдат філалагічных навук. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі імя Янкі Купалы (1982 г.). Аўтар кніг паззія «Вясёлы калаўрот», «Крэсіва», «Крутаяр», «Нача», «Вызначэнне», «Лета трывожных дажджоў» і інш. Нарадзіўся ў 1935 годзе ў вёсцы Мачулішча на Меншчыне. Жыве ў Менску.

■ МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА

Зуёнак Васіль. Выбраныя творы. Уклад., камент. аўтара; прадм. Н. Заяц. – Мінск: Кнігазбор, 2010. – 512 с.: [8] с. іл. – («Беларускі кнігазбор»: Серыя 1. Мастацкая літаратура).

У кнігу ўвайшлі выбраныя вершы лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі імя Янкі Купалы Васіля Зуёнка (н. 1935), паэма «Маўчанне травы» (адна з пяці паэм кнігі «Пяцірэча»). Твор мае падзагаловак «паэма лёсу»: «За кожным канкрэтным чалавекам, – тлумачыць сам В. Зуёнак такое вызначэнне, – стаіць лёс яго народа. І вось тут, якраз у гэтай паэме, мой дзіцячы лёс, убачаны з вышыні сённяшняга часу, з вышыні перажытага пасля. Тыя падзеі, які ляглі ў аснову гэтага твора, і тое, што бачылася мне ў маленстве, узбагачаеца майм наступным жыццёвым вопытам». Таксама ў кнігу ўключаныя празаічныя элегіі, эсэ, эцюды і літаратурна-крытычныя артыкулы. Пяцьдзесят пяты том кніжнага праекта «Беларускі кнігазбор».

Залоска Юрась. Прауда як рэлігія: гутаркі з Васілем Быковым. – Мінск: Медысонт, 2010. – 192 с. – (Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў «Кнігарня пісьменніка»; вып. 6.)

«Прауда як рэлігія» – кніга гутарак журнالіста і літаратара Юрасія Залоскі з народным пісьменнікам Беларусі Васілем Быковым: гутарак пра мінулае, сучаснае і будучае, пра беларускую і сусветную літаратуры, уласную творчасць

і працу калегаў, палітычныя перыпетыі 1990-х гадоў, пра рэлігію і камуністычную спадчыну, пра сяброў, ворагаў і презідэнтаў...

Гэта нацыянальная споведзь «песіміста ў адносінах да пакалення свайго веку» і валадара беларускай нацыянальнай ідэалогіі будучыні – вялікага літаратара, мастацтвазнаўцы, філосафа, палітыка, грамадзяніна і прарока. На евангельскі лад кнігу можна назваць і «Адкрыццём Васіля Быкова» – па глыбіні ды прачуласці духоўных, маральных і грамадска-дзяржавных прафесій і працоўтваў, амаль усе з якіх (выказаныя 15-20 гадоў таму) зблісці ці збываюцца...

Андрасюк Міхась. Вуліца добраі надзеі: апавяданні. – Мінск: Медысонт, 2010. – 304 с. – (Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў «Кнігарня пісьменніка»; вып. 7.)

Новая кніга Міхася Андрасюка (беларускага пісьменніка з Польшчы) знаёміць з мінулым і сучасным каларытных герояў белавежскіх вёсак і мястечак. Апавяданням уласцівия метафорычнасць стыля, ласкавая іронія і

псіхалагічны лірызм, цікавы сюжэт і... бязмежная любоў аўтара да сваіх герояў, большасць з якіх сустракалася яму ў жыцці, і яму толькі заставалася занатаваць іх харектары і вобразы. Варта сказаць, што гэта першая кніга беластоцкага аўтара, выдадзеная ў Беларусі.

Бічэль Данута. Мост святога Францішка: успаміны. – Мінск: Медысонт, 2010. – 290 с. – (Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў «Кнігарня пісьменніка»; вып. 8.)

Кніга «Мост святога Францішка» – працяг папярэдняй кнігі Дануты Бічэль «Хадзі на мой голас» (2008, Гародна-Вроцлаў). Але аснову той кнігі склалі успаміны пра вялікіх сяброў, настаўнікі, вядомых у Беларусі і нават у свеце, такіх як Янка Купала, Максім Багдановіч, Васіль Быкаў, Ларыса Генюш, Уладзімір Караткевіч, Наталля Арсеннева, Чэслаў Мілаш, Янка Брыль, Аляксей Карпюк... У гэтай кнізе аўтар апавядае пра людзей духоўна прыгожых, якія жылі для саміх сябе, для сваіх блізкіх і для Радзімы, – у tym сэнсе, як яны разумеюць паняцце Радзімы. Апавядае пра кахранне і сяброўства...

Багданава Галіна. Сакрэмэнта: апавяданні, аповесці. – Мінск: Медысонт, 2010. – 308 с. – (Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў «Кнігарня пісьменніка»; вып. 9.)

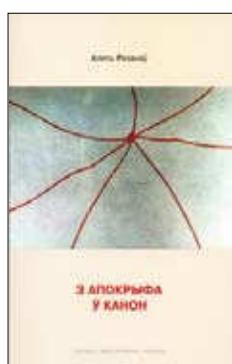
Новая кніга Галіны (Галіны Багданавай) – гэта шчырая споведź перад сабою і перад чытаем пра наш час, пра вечныя пераутварэнні кахрання ў жыцці і вобразным свеце мастацтва. Прэ гэта сведчаць ужо самі назвы твораў: «Прыгожая прыйшла», «Радэнава Вакханка», «Космас Драздовіча», «Аксамітная кропля бальзаму», «Скерца для перабітых пальцаў»...

Гілевіч Ніл. Дзверы ў гісторыю: сатыра і гумар. – Мінск, 2010. – 64 с. (Кніга выдадзеная на сродкі Алеся Усені).

У новую кнігу Ніла Гілевіча «Дзверы ў гісторыю» ўвайшлі сатырычныя вершы і эпіграмы, напісаныя ў перыяд з 1995 па 2010 год. Іх адметнасць – востра іранічны, нярэдка саркастичны пагляд на пэўныя падзеі і з'явы ў сучасным сацыяльным, культурным і духоўным жыцці грамадства.

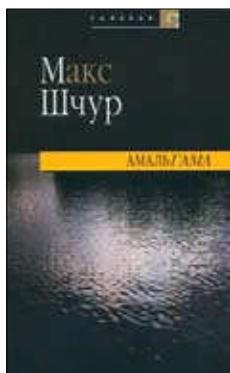
Сатыр бытавога плану сярод іх няма. Завяршаюць кнігу гумарыстычныя сяброўскія пасланні і жарты.

Разанаў Алеś. З апокрыфа ў канон: гутаркі, выступленні, нататкі. – Мінск: Логвінаў, 2010. – 138 с.

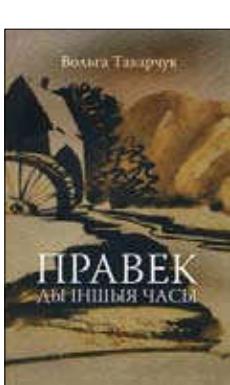
Кнігу Алеся Разанава складаюць гутаркі, выступленні, нататкі на палях прачытаных вершаў. Літаратуразнаўства і філософія пераплещены ў зборніку так цесна, што не спасцігнуць, дзе зананочваеца адно і пачынаеца другое: «Паэзія не апавядае пра

кветку, а становіца самой кветкай. Бо кветка, калі яна не міфалагічны нарцыс, не ўзіраеца ў сябе, нават не ведае, якая яна. Паэзія піша не пра гук, колер, пах, а гукам, колерам, пахам. З'ява не пярэчыць сутнасці, бо сутнасць – гэта таксама з'ява: наступнейшай сутнасці. І чым больш паэзія сутнасная, тым больш і «з'яўная». («Паэзія – у спасціжэнні паэзіі».)

Шчур Макс. Амальгама: паэзія. – Мінск: Логвінаў, 2010. – 144 с. – (Галерэя «Б»).

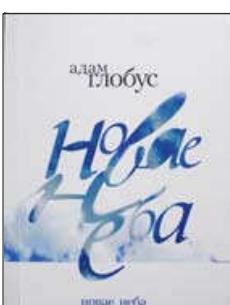
Кніга вершаў Макса Шчура «Амальгама» – гэта, у пэўным сэнсе, вяртанне аўтара на радзіму – не фізічна, але творчасцю. Перад тым беларускі паэт, перакладчык, празаік, эсэіст, які з 1998 жыве ў Чэхіі, выдаў зборнікі вершаў «Амфітэтрап» (Прага-Гданьск, 1999) і «Ранні збор» (Стакольм, Аркона, 2006), а таксама надрукаваў шмат перакладаў з чэшскай (Гелнер, Кліма, Рэйнек), іспанскай (Кавэда, Борхес, Лорка), англійскай («Прыгоды Алесі ў дзівоснай краіне», «ARCHE», 2002) і іншых моваў.

Такарчук Вольга. Правек ды іншыя часы: раман. Пераклад з польскай мовы М. Шоды. – Мінск: Логвінаў, 2010. – 258 с.

Вольга Такарчук (нар. 1962 г.) – польская пісьменніца. Доўгі час працавала псіхатэрапеутам. Кніжным дэбютам стаў раман «Падарожжа людзей Кнігі» (1993), за які атрымала ўзнагароду Польскага Таварыства кніжных выдаўцоў. У даробку Вольгі Такарчук раманы («Е.Е.», «Бегуны», «Апошнія гісторыі» і інш.), зборнікі апавяданняў («Шафа», «Ігра на шматлікіх барабанах») і шматлікія літаратурныя ўзнагароды. У кнігцы «Правек ды іншыя часы» штодзённае жыццё спалучаецца з аўтарскай фантазіяй, мінулае з сучасным, аднак не губляе верагоднасці і рэалістычнасці.

нія гісторыі» і інш.), зборнікі апавяданняў («Шафа», «Ігра на шматлікіх барабанах») і шматлікія літаратурныя ўзнагароды. У кнігцы «Правек ды іншыя часы» штодзённае жыццё спалучаецца з аўтарскай фантазіяй, мінулае з сучасным, аднак не губляе верагоднасці і рэалістычнасці.

Глобус Адам. Новыя неба: вершы. – Мінск: Галіяфы, 2010. – 192 с.

У зборніку «Новыя неба» сабраны лепшыя вершы беларускага паэта Адама Глобуса з папярэдніх паэтычных кніг, а таксама новыя, напісаныя за апошнія гады. Адкрывае зборнік і «закрывае» яго (змешчаны на апошнія старонцы вокладкі) адзін з найлепшых вершаў Адама Глобуса, прысвечаны «беларускай» Вільні:

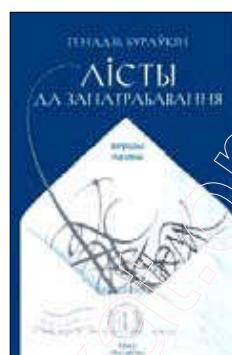
У Вільні снег. У Вільні цішыня.
У Вільні ўтульна і выдатна спіцца.
Мне Беларусь заўсёды ў Вільні сніцца
Заможная, свободная, мая...

Кандрацюк Ганна. Дзядоўскае турнэ з Анатолем С.-Беласток: Праграмная рада тыднёвіка «Ніва», 2010. – 116 с.: іл.

Кніга журналісткі тыднёвіка «Ніва» (Беласток, Польшча) Ганны Кандрацюк-Свярубской – гэта расповед пра пада-

рожжа ў Беларусь, якое яна разам з паэтай Мірай Лукшай здзейсніла летась на радзіму паэта Анатоля Сыса ў вёску Гарошкаў у Рэчыцкім раёне, дзе адзначалася ягонае 50-годдзе. Кніга насычаная ўспамінамі пра сустрэчы з Анатолем Сысам, уражаннямі ад наведання Беларусі – а вандроўнцы пабывалі яшчэ і ў Гародні, Мінску, Жыровічах, дзе сустракаліся з вядомымі ў Беларусі людзьмі, сябрамі Анатоля і тымі, хто яго ведаў. Кніга багата ілюстраваная фотаздымкамі, большасць з якіх друкуецца ўпершыню.

Бураўкін Генадзь. Лісты да запатрабавання: вершы і паэмы. – Мінск: Кнігазбор, 2010. – 336 с.

Новую кнігу паэзіі Генадзь Бураўкін напісаў ужо ў XXI стагоддзі. Яе склалі паэмы «Узнясенне» і «Развітанне», прысвяченыя апосталам Бацькаўшчыны Францішку Багушэвічу і Якубу Коласу, а таксама лірочныя вершы, прасякнутыя балочымі клопатамі нашых дзён, асветленыя сыноўскай любоўю да роднай зямлі і прадыктаўваныя ўзвышшаным пачуццём чыстага кахання. Як заўсёды ў аўтара, яны гранічна спавядальныя і ўсхватываныя.

Ніемі Мікаэль. Папулярная музыка з Вітулы: раман. Пер. са швед. мовы В. Цьвіркі. – Мінск: Логвінаў, 2010. – 278 с. – (BYBOOKS).

Кніга надзвычай папулярнага пісьменніка Мікаэля Ніемі (нар. 1959 г.), якога называюць шведскім Сэліндджэрам, апавядае пра свет яго дзяцінства – вёску Паяле на поўначы Швецыі, дзе людзі

живуць размежаваны і не спляшаючыся, згодна з пракаветнымі традыцыямі і завядзёнкамі, і куды паступова пранікае цывілізацыя, што мяняе і ўклад жыцця, і стасункі між людзьмі. Поўная смешных і неверагодных ситуацый кніга напісаная жывою, сакавіта моваю. Героі Ніемі не пераборлівыя ў выказваннях, але ж гэта не сцэны з жыцця ангельскіх лордаў...

Календа Сяргей. Казкі: гісторыі (не) пра нас. – Мінск: Галіяфы, 2010. – 108 с.: іл.

Казкі Сяргея Календы блізкія да чароўных, хаця ў іх няма пасыпак, цмокаў, самотных принцаў ды непрадказальных феяў, няма чароўных прадметаў, ад бараўды да лямп. Усё гэта падаецца неактуальным для сучаснага чытача, разбэшчанага камп'ютарнымі гульнямі. Аднак тут ёсьць матывы ўявлення, матывы пошукаў іншага сусвету і падарожжа ў яго, тут ёсьць ініцыяцыі, без якіх немагчыма чароўная казка. Галоўнае – герой ды адносіны паміж імі.

■ З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Літаратурны дэсант на Падляшша

На Беласточыне прайшоў 14 літаратурны семінар «Бязмежжа», у якім узялі ўдзел беларускія пісьменнікі, перакладчыкі, журналісты, выдаўцы, даследчыкі з Польшчы і Беларусі.

Падчас сёлетняга «Бязмежжа» былі прэзентаваныя новыя выданні як з Беларусі так і з Падляшша, між іншымі кнігі Міхася Андрасюка, адна выдадзеная ў Польшчы па-польску, другая, выдадзеная ў Беларусі па-беларуску, а таксама найноўшая кніга Ганны Кандрацюк-Свярубскай «Дзядоўскае турнэ з Анатолем С.».

Па словаах арганізатора – рэдактара тыднёвіка «Ніва» Яўгена Валы, праграма сёлетняга мерапрыемства выканана поўнасцю, і ўжо ёсць планы на будучыню:

– Здзейсніліся ўсё планы, звязаныя з выдавецкай дзейнасцю, і гэта самае галоўнае, усё, што запланавалі ў гэтym годзе прайшло выдатна, і я з гэтага просла цешуся. У наступным годзе хочацца яшчэ дзеў-тры такія кніжкі паказаць, найперш паэтыкі Міры Лукшы. Хацелася б, і каб у наступных нумерах часопіса

«Дзеяслой» беластоцкія пісьменнікі былі больш частымі гасцямі.

На думку старшыні Беларускага ПЭН-цэнтра Андрэя Хадановіча, настэй час уцягнуць у шырокі працэс літаратурнага абмену розныя інстытуцыі культуры і адукацыі.

– Мне здаецца, што мы, як з аднаго боку мякы, так і з другога, гатовы да літаратурных дэсантав, да контактаў з Гайнавіцкім, Бельскім ліцэямі, Беластоцкім універсітэтам і тымі асяродкамі, якія, на жаль, як і ва ўсім свеце, крышку менш,

і штораз менш, чытаюць па-беларуску. Мне здаецца, мы сёння маєм выклік нашым прафесійнасцям, нашым здолбусцям – быць пачутымі і прымусіць сябе чуць інакш.

Напярэдадні ўдзельнікі семінара наведалі Беларускі ліцэй у Бельску Падляшскім, у праграме візіту таксама сустэрэчы з выдаўцамі беларускай літаратуры на Падляшшы, з даследчыкамі і гісторыкамі.

Наталля Герасімюк,
фота аўтара

■ АЎТОГРАФ

Васіль ЗуЁНАК: «На перасячэнні паралеляў...»

С (Пачатак на стар. 1) беларуская паэзія XX стагоддзя», – якое манументальнае, неабвержанае сведчанне Красы і Сілы роднай мовы і паэзіі, створанай на ёй, – паэзіі сапраўды класічнага, сусветнага ўзроўню. А побач з гэтай Анталогіяй – «Галасы з-за небакраю: паэзія свету ў беларускіх перакладах XX стагоддзя», – якімі мізэрнімі выглядаюць сцверджанні пра нібыта беднасць беларускай мовы і ёй не пад силу перадаць веліч і багацце чалавечай думкі. Дык вось жа яе невычэрпныя выяўленчыя магчымасці! – чытайце – як натуральна па-мастаку дасканала, лексічна шыкоўна валадарыць яна ў паэтычным свеце, размаўляючы з ім па-беларуску!..

Паралелі адкрываюцца нечаканыя. От жа чытаю новую паэтычную кнігу Генадзя Бураўкіна «Лісты да запатрабавання» – вершы: і самотны роздум, і чалавечы боль, і – адзіны сцяты кулак, гатовы да байцоўскага ўдару, але адначасна гатовы і разгарнуцца ў даланю – для сяброўскага поціску рукі. І тут жа, паралельна, як бы хто падштурхнуў разгарнуць старонкі «Несвоеўменных мыслей» Максіма Горкага, – публіцыстычнага прысуду (1917 год!) «бальшавізму – нацыянальнаму няшчасцю», «уладзе, хваравіта самалюбівай і занятай выключна аховай свайго становішча ў краіне», – і

прачытаць, каб здзвівіца і ўразіцца гнасаналагічнымі сугуччамі – публіцыстычнымі і паэтычнымі... Перасячэнне амаль праз сотню год... «Няма яду больш подлага, чым утада над людзьмі», – гэта Максім Горкі. А гэта – Генадзь Бураўкін: «Баль Сатаны»:

Ён крыва пасміхаўся незнарок,
Нібыта тлуму гэтamu не рады,
Хоць і яму ўжо засцілала зрок
Крутая несплатленасць улады.

Ён волю даў
Усёй сваёй гайні, –
У пінжаках,
Сурдуктах
І пагонах,
Бо добра ведаў:
Пальцам варухні –
І прыпаўзуць яны
Да ног ягоных...

Згадалася тут і «Дзікае паляванне ліхалецца» – кніга Віктора Казько, кніга-расследванне, кніга-дыягназ і кніга-споведзь... У гэтым жа шэрагу стаяць і эсэістычныя кнігі Анатоля Кудраўца, Янкі Сілакова, Анатоля Бутэвіча, які з поспехам ажывае нішу наукоўца-пазнавальнай літаратуры, Леаніда Дранько-Майсюка з яго «віленскімі пілігрымкамі»...

Суцяшальна не прэтэндуе на тэматычную «аўтаномію» літаратура гісторычнае: лінія яе пазначана памкненнем да перасячэння з лініяй самай што ні ёсць гарачай сучаснасці, – Леанід Дайнека, Уладзімір Арлоў... аднак жа, аднак – дамаўляліся... Нямана слайных імянаў! – і, паўторым, ва ўсіх жанрах.

– Ці знаходзіце вы час, каб пачытаць маладых? Што пажадаеце тым, хто сёння ідзе ў літаратуру?

– Чытаю, а як жа. І кожны раз з надзеяй: вось-вось успыхне яркае, непаўторнае, каб такіх не было да гэтага, адно-адзінае ў сваёй творчай выключнасці, тое самае Перасячэнне. На жаль, на жаль... Часцей трапляюцца бяскроўныя, худасочныя паўторы і перайманні з даўно перахвораных і асуджаных на творчое адмаўленне іншымі паэзіямі «ўзорам»... Не тут і не тыя пошуки. Паэзію не падманеш. Схема тут не праходзіць. Паэзія нараджаецца на роднай глебе і жывіца лёсам таго, хто ўзяўся за творчое ядро. Адвартнага яшчэ нікому не ўдавалася даказаць. Кніга, твор – у эпіцэнтры, на перасячэнні дзвюх творчаносных і творчадайных сіл: жыццё і мастак з яго лёсам, – дай жа божа, каб не былі вызначаныя яны лініямі, якія ніколі не перасякнуша, так і пройдуть «паралельнымі недаткліўкамі»...

■ НАВУКА/ПУБЛІЦЫСТЫКА/ДАВЕДНІКІ

Ермаловіч Мікола. Выбраныя творы. Уклад., камент. К. Цвіркі; прадм. А. Грыцкевіча. – Мінск: Кнігазбор, 2010. – 640 с.: [8] с. іл. – («Беларускі кнігазбор»: Сэрыя 2. Гісторыка-літаратурныя помнікі).

У кнігу вядомага беларускага гісторыка і пісьменніка Міколы Ермаловіча (1921–2000) увайшла найбольш грунтоўная даследчая праца «Беларуская дзяржава Вялікае Княства Літоўскае», у якой падсумоўваюцца ўсе гісторычныя пошуки М. Ермаловіча. Асобны раздзел складаюць «Гутаркі», напісаныя ў 1975–76 гадах у форме невялікіх апавяданняў, вершаў, кароткіх артыкулаў. Яны прысвечаныя балючым тэмам беларускага жыцця. Дапаўняюць том лісты, адрасаваныя вядомым асабам беларускай гісторыі і культуры. Многія творы друкуюцца ўпершыню. Пяцьдзесят шосты том кніжнага праекта «Беларускі кнігазбор».

Гісторыя беларускай музычнай культуры ад старажытнасці да канца XVIII ст. Сасноўскі Зміцер. – Минск: Харвест, 2010. – 416 с.: іл. – (Неизвестная история).

Тэматычна і храналагічна сістэматызаванае выкладанне гісторыі беларускай музыкі ад старажытных музычных прылад да музычнай культуры канца XVIII ст. Упершыню ўзнятыя тэмы вайсковой, сігналнай і элічнай музыкі, жыццё і дзейнасць у Беларусі заходненеўрапейскіх кампа-

зітараў эпохі барока, класіфікацыя беларускіх інструментуў у замежных музеях. У кнізе каля 170 малюнкаў і фота, многія з якіх друкуюцца ўпершыню. Кніга вельмі карысная для ўсіх, хто выкладае музыку ў навучальных установах, а таксама для аматараў беларускай музыкі і гісторыі.

Народныя рамёствы: Міншчыны. Н. Буракоўская [і інш.]. – Мінск: Радыёла-плюс, 2009. – 220 с.: іл.

Выданне дае цэласнае ўяўленне пра здаўна распаўсюджаныя рамёствы: бондарства, выцінанку, вышыўку, выраб лямцу і ваяннне валёнак, ганчарства, кавальства, лозапляценне, пляценне з бісеру, саломапляценне, ткацтва. Прыводзяцца гісторычныя звесткі, асвятляюцца тэхналагічныя сакрэты, даюцца практичныя парады майстроў.

Маладзечанская музычнае вучылішча імя М. К. Агінскага. Уклад.: Я. С. Мацкевіч, В. І. Селівон, К. У. Шасцілоўская. – Мінск: Радыёла-плюс, 2008. – 112 с.: іл.

У багата ілюстраваным фотаздымкамі альбоме прааналізавана работа навучальнай установы, якая адзначыла 50-гадовы юбілей.

Інфармацыя падаецца па тэматычных раздзелах на беларускай і англійскай мовах.

Боярина Е.Л., Сивчиков В.Н. 2000 русских и 2000 белорусских идиом, фразеологизмов, устойчивых словосочетаний. Словарь с пояснениями и примерами использования / Авт.-сост. Е.Л. Боярина, В.Н. Сивчиков. – Минск: Попурри, 2008. – 352 с.

Слойнік утрымлівае больш за 2000 рускіх ідым, фразеалагізмай, іншых устойлівых словазлучэнняў і 2000 іх беларускіх эквівалентаў, якія супрадаваюцца прыкладамі выкарыстання ў гутарковай і пісьмовай мове, а пры неабходнасці і тлумачэннямі.

Выданне адрасуеца шырокаму колу чытачоў і карысцельнікам, якія жадаюць паглыбіць веды рускай і беларускай мовай.

Лянкевіч Андрэй. Паганства. Liankevich Andrei. Pagan. Фотаальбом / Фотаздымкі Андрэй Лянкевіч, дызайн Сяргей Шабохін, тэксты Ірына Мазюк, уводны тэкст Святланы Паляшчук. На беларускай і англійскай мовах – Крынікі: Fundacja Villa Sokrates, 2010. – 168 с.

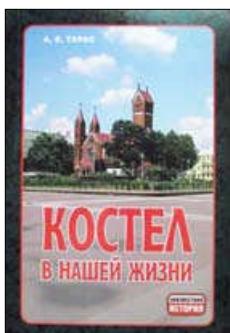
У кнігу увайшло апісанне дзесяці абрадаў: Жаніцьба коміна, Каляды, Гуканне вясны, Юр'я, Пахаванне стралы, Куст, Провады русалкі, Купалле, Дажынкі, Перанос свячы, а таксама апісанне цэлай калекцыі свяшчэнных раслінай, жывёл і абеектаў. У выданні апавядаецца пра тое, як нашыя далёкія працкі ўсе з'яўшчы прыроды і жыцця тлумачылі існаваннем жывых істот – духаў. Дом, лес і поле мелі сваіх духаў. У доме гаспадарыў дамавік, у лесе – лесавік, у рацэ – русалкі. Маланка – гэта злосны Бог, а зоркі – людскія душы. Праект «Беларуское паганство» – цалкам дакументальны, над ім аўтар працаўай разам з навукойцам Ірынай Мазюк, якая займалася даследаваннем татэмных жывёлаў, раслінай, месцаў і капішчаў, што здымаў Андрэй Лянкевіч.

Камінскі Анджэй Сулімі. Рэспубліка супраць аўтакратыі. Рэч Паспалітая і Расія ў 1686–1697 гадах / Пер. з англ. А. Мартынаў. – Мінск: Логвінаў, 2009. – 350 с. – (Кнігарня «Наша Ніва»).

Кніга гісторыка Анджэя Сулімі Камінскага апавядыае пра перыяд зацішша, калі нічога не мянялася на ўсходзе Еўропы. Але то было зацішша перад бурай, калі адны бяздарна гублялі шанцы, а другія паслядоўна рыхтавалі змену ў балансе сілаў. Прафесар Джорджтаўнскага ўніверсітэта Сулімі-Камінскі – адзін з самых аўтарытэтных спецыялістаў па гісторыі Рэчы Паспалітай. Ягоная кніга бліскуча тлумачыць механізм функцыянування дзяржавы палякаў, беларусаў, украінцаў, літоўцаў – сакрэт яе стойкасці, дзяячуыя якому яна стагоддзямі вытрымлівала націск мацнейшых суседзяў.

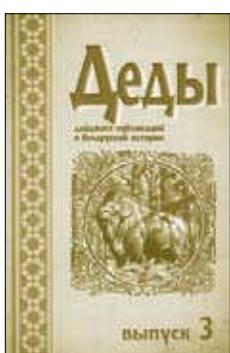
■ НАВУКА/ПУБЛІЦЫСТЫКА/ДАВЕДНІКІ

Тарас Анатолий. Костёл в нашей жизни. – Минск: ФУАИнформ, 2010. – 192 с.: ил. – (Неизвестная история).

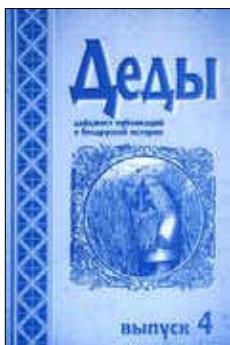
Комплекс касцёла Св. Сымона і Св. Алены з'яўляецца самым выбітым поміж кам манументальнай архітэктуры пачатку XX стагодзя ў Мінску. Ён пабудаваны ў 1905–10 гг. у новараманскім стылі, з цэглы чырвонага колеру. Адсюль і яго неафіцыйная назва – Чырвона касцёл. Храм асвячаны 21 лістапада 1910 года, а ў лістападзе 2010 года ў яго 100-гадовы юбілей.

У кнізе распавядаецца пра тое, як і чаму быў пабудаваны гэты храм, а таксама пра людзей і падзеі, якія мелі дачыненне да яго ўзвядзення. Акрамя таго, прыведзены кароткі нарысы гісторыі Рыма-Каталяцкай і Грэка-Каталяцкай цэркваў на тэрыторыі старой і новай Беларусі.

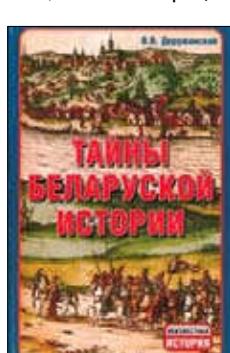
Деды. Выпуск 3. Дайджест публикаций о беларусской истории / Сост., научн. ред. А. Е. Тараса. – Минск: А. Н. Вараксин, 2010. – 200 с.

У трэцім выпуску дайджэста змешчана 17 артыкулаў, змест якіх ахоплівае падзеі беларускай гісторыі XX стагоддзя. У tym ліку: ідэалагічныя скажэнні гісторыяграфіі, сталінскія рэпрэсіі супраць народа, вайна з немцамі, асаблівасці таталітарнага камуністичнага рэжыму ў БССР, пытанні культурнай спадчыны. Усе артыкулы публікуюцца ў новай рэдакцыі і ілюстраваны ўнікальнымі здымкамі.

Деды. Выпуск 4. Дайджест публикаций о беларусской истории / Составление, научное редактирование А. Е. Тараса. – Минск: А. Н. Вараксин, 2010. – 200 с.

Чацверты выпуск дайджэста змяшчае 15 артыкулаў, у якіх разглядаюцца пытанні гісторыі Беларусі з XVII па XX стагоддзе. Гэта падзеі эпохі феадалізму, стэрэатыпы ўспрымання паліака і беларусаў, штодзённая практика таталітарнага камуністичнага рэжыму, цікавыя гістарычныя персанажы. Усе артыкулы публікуюцца ў новай рэдакцыі, большасць з іх перакладзена з беларускай мовы. Акрамя таго, змешчаны рэцензіі на дзве кнігі.

Деружинский Вадим. Тайны беларуской истории. – Минск: ФУАИнформ, 2010. – 560 с.: ил. – (Неизвестная история).

Не ўсе беларусы ведаюць, што наш народ да 1840 года называўся літвінамі, што ніякай «Беларусі» ў сярэднявеччы не існавала, а была Літва – да якой Рэспубліка Летува не мае дачынення. Вялікае Княства Літоўскае стварыў прускі

кароль Міндоўг, сама ж Літва з'явілася на тэрыторыі Захадняй Беларусі каля 1220 года, з міграцыяй сюды з Захаду палабскіх славян. Беларусы – не «ўсходнія славяне», а славянізаваныя заходнія балты. Пра гэта і шмат чаго іншага, цікавае і карыснае для нацыянальнай свядомасці сучасных беларусаў, распавядаеца ў кнізе, разлічанай на шырокое кола чытачоў.

История имперских отношений: беларусы и русские. 1772–1991 гг. Составление, перевод и научное редактирование А. Е. Тараса (3-е изд., исправ.) – Минск: ФУАИнформ, 2010. – 608 с.

Пасля захопу Расійскай імперыі ў 1792–95 гг. беларускай часткі Рэчы Паспалітай – Вялікага Княства Літоўскага – у памяці жыхароў Беларусі за 200 гадоў было сцерта амаль усё, што магло садзейнічаць іх нацыянальнаму самавызначэнню. У пасляваенні перыяд працэс «забывання» беларусамі сваёй мовы, сваёй гісторыі і сваёй культуры, арганізаваны партыйна-савецкім кіраўніцтвам, набыў новы імпульс. Па задуме крамлёўскіх ідэолагаў, усе народы СССР павінны былі «зліцца» ў адзіную «камуністычную нацыю» на базе рускай мовы, савецкай культуры, марксісцка-ленінскай ідэалогіі. Нягледзячы на тое, што Беларусь атрымала ў 1991 г. незалежнасць, грамадскасць суседніх краін, у першую чаргу Расіі, працягвае разглядаць як праз прызму старых міфаў і догмаў – як эпохі царызму, так і савецкай эпохі. Нават некаторыя беларусы (і tym больш, прадстаўнікі іншых этнасаў) усё часцей яшчэ вераць у тое, што «беларусы – частка вялікай рускай нацыі», што «Беларусь – умоўная назва Паўночна-Захадняга краю Расійскай імперыі», што «мову, рэлігію, мастацтва і ўговуле цывілізацыю беларусы атрымалі ад рускіх». Гэтая кнішка паслядоўна і аргументавана абвяргае гэтыя і іншыя выдумкі шавіністай.

Снайдэр Тымані. Рэканструкцыя нацыя. Польшча, Украіна, Літва і Беларусь 1569 – 1999 гг. Пер. з англ. М. Раманоўскага і В. Калацкай; навук. рэд. Г. Саганович. – Мінск: Медысонт, 2010. – 424 с. – (Бібліятэка часопіса «Беларускі Гістарычны Агляд»).

У гэтай наватарскай кнізе Т. Снайдэр прасочвае шляхі фармавання польскай, украінскай, літоўскай і беларускай нацыі ад стварэння Рэчы Паспалітай або дзве нароадаў да 1999 г. Аўтар даводзіць, што троумфы мадэрнага этнічнага нацыяналізму ў гэтай частцы Усходняй Еўропы – з'ява досыць новая. «Гэтая кніга, сярод іншага, – і гісторыя Беларусі. Яна падае, магчыма, па-новому, некаторыя з палітычных, эканамічных, культурных і інтэлектуальных зменаў, якія адбываліся на тэрыторыі сёnnяшній Беларусі ў раннемадэрні і мадэрні перыяды. У той жа час, гэта і гісторыя слабасця беларускіх нацыянальных рухаў на гэтих абрашах», – адзначае аўтар у прадмове да беларускага выдання. Дваццаты том кніжнай серыі Бібліятэка часопіса «Беларускі Гістарычны Агляд».

Пад сонцам ці пад Сатурнам?

Віктар Вальтар. Выбраныя творы / уклад. М. Казлоўскага, С. Панізьніка. – Менск, Кнігазбор, 2009. – 280 с.

Альманах «Куфэрак Віленшчыны» пабагацеў сам і ўзбагаціў Беларусь чарговым арыгінальным выданнем: ягоная бібліятэчка папоўнілася «Выбранымі творамі» Віктора Вальтара (1902–1931). Кніга выйшла намаганням не толькі нязменнага рэдактара альманаху Міхася Казлоўскага, але і паэта Сяргея Панізьніка.

Менавіта апошняму доўгі час не ўдавалася выдаць асобнай кнігай галоўны твор пісьменніка – раман «Роджаныя пад Сатурнам». Твор, напісаны напрыканцы 1920-х гадоў, больш за паўвека праляжаў у рукапісе, а першае знаёмства чытача з творам адбылося толькі ў 1992 годзе на старонках тыднёвіка «Голос Радзімы». У 2005 годзе скарочаны варыянт друкаваўся ў часопісе «Дзеяслou». І вось нарашце першае поўнае кніжнае выданне.

Адкрываецца кніга прадмовай Лідзії Савік, дзе аўтарка ставіць празаіка ў «слаўную плеяду таленавітых пісьменнікаў 1920–1930-х гадоў», якія сваімі першымі аповесцямі, раманамі, п'есамі, вершамі, паэмамі ўвайшли ў беларускую літаратуру (М. Гарэцкі, У. Галубок, М. Зарэцкі, Я. Нёманскі, С. Баранавых, Б. Мікуліч, Л. Калюга), «творчасці якіх не суджана было расквітнечы».

Але калі пад саветамі іх гвалтоўна

скасіў бальшавіцка-сталинскі меч, дык лёс Вальтара нагадвае Багдановічаўскі: празаік памёр ад цяжкой хваробы ў 29 гадоў. Нараdziўся Віктар Вальтар у Дзвінску (ципер Даўгіпілс, Латвія), вучыўся ў Дзвінскім рэальнym вучылішчы. У час Першай сусветнай вайны быў з сям'ёй у бежанстве ў Харкаве. У 1921 вярнуўся ў Дзвінск, дзе закончыў Расійскую гімназію, Беларускія аднагадовыя настаўніцкія курсы. Адтуль быў накіраваны працягваць адукацыю ў Прагу. Там студэнт каморніцкага факультэта Чэшскага вышэйшага тэхнікума захварэў на сухоты, вярнуўся ў Латвію і працаваў звычайнym настаўнікам. Памёр і пахаваны ў радзімым Дзвінску. Магіла пісьменніка невядомая.

Нараджэнню свайго галоўнага твора – рамана «Роджаныя пад Сатурнам» – пісьменнік абавязаны студэнткім гадам у Празе. Знаёмчыся з творам, быццам даеш нырца ў атмасферу дзеянасці беларускіх моладзевых аўяднанняў, што паўсталі на эміграцыі. Галоўны герой Тугаўскі (без імя) трапляе ў эпіцентр ідэйных спрэчак, расплаленых прадстаўнікамі розных груповак. Адной кіраваў Янка Станкевіч (Таварыства беларускіх студэнтаў, куды ўвайшлі больш заможныя, якія адмаўлялі сацыялізм), другой апекаваўся Тамаш Грый (яе чальцы выступалі за сацыялізм і лічылі, што спачатку трэба ажыццяўіць сацыяльнае вызваленне, а потым нацыянальнае).

Галоўны герой Тугаўскі, які працяглы час хацеў скончыць жыццё самагубствам, прыходзіць да глыбінай жыццёвый высновы: «Беларускі рух не стаў настолькі шырокім і моцным, каб з ім лічыліся, як з вялікім культурным з'яўшчам. Яшчэ трэба несці шмат мук, трэба прапагандыла крыві, каб нарэшце рух стаў не толькі «крамолай», не толькі «бунтам» незадаволеных галодных мас, але каб ён стаў моцным і глыбокім, як само жыццё, як патрэба жыць і дыхаць, каб ён атрымаў усясьветную сімпатию».

Зборнік недарэмна называецца «Выбраныя творы». Кніга знаёміць і з невялічкай нізкай вершаў Віктора Вальтара.

Застацца народам не толькі паводле наймення, як пустая неабжытая планета Сатурн, а народам, пайнавартасным ў гісторыі Еўропы, – пра гэта думалі пісьменнікі Беларусі па абодва бакі мяжы распалаўненай Беларусі.

Язэп ЯНУШКЕВІЧ

Сярод кветак і людзей

Аксак В. Ружоўніца. – Менск: Логвінаў, 2008. – 72 с.

«Дзе шмат кветак, // цешыцца там // сэрца багоў шчаслівых», – пісала Сапфіо (верш «Вянком ахапі...»). Пачуцці багоў і закаханых, якія робяць адзін аднаму вянкі з кветак, зразумелыя. А ці задумваўся хто-небудзь, што адчувае ружоўніца – стваральніца пялётскавай прыгажосці, уладальніца кветкавага раю?

Вершы Валянціны Аксак (раніцю яна ў іх – дачка, удзень – жонка, увечары – маці, ноччу – каханка) ёсць прыемная духмянасць рознакаляровых эмоцыяў. Эстэтычны вытанчанасцю пачуцця і прыроднай гарманічнасцю вершаванага радка аўтарка «Ружоўніцы» роўная сярэднявечным пээтам Японіі:

... няма дзядоў,
ёсць толькі яблынь іхніх
шлюбнае сутоньне.

Такі свежы водар, акрамя даска-

налых вершаў, маюць толькі жывыя, цвітучыя кветкі, якія прачынаюцца раніцай і «ідуць» за светам сонца. Зборнік «Ружоўніца» ўключае толькі адзін верш, у якім пээтка зразае кветку. Але апошнюю ружу ў садзе Валянціна Аксак губіць сваімі рукамі, каб у «эмрочную піліпайскую пору» зрабіць ахвяра-прынашэнне ў імя Ісуса Хрыста. Ружа з'яўляецца сімвалам ранаў Сына Божага, і няма сумневу, што шчырая ахвяра пээткі была прынятая – аб гэтым сведчыць паварот Сонца ў рост, працяг нашага з вамі жыцця.

Іншым разам ружоўніца пачуваецца як уладальніца бездакорна-прыгожага бязлюднага Эдэмскага саду:

Саджу рэмантантыя ружы,
але ніхто не прыходзіць дзівіцца
на іх нетутэйшую гожасць.

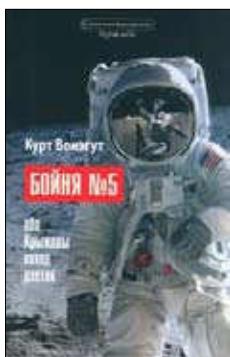
Але свет вершаў Валянціны Аксак густа заселены. Акрамя кветак, у ім ёсць і людзі. І пээтка выходзіць са свайго саду

і ідзе да іх, каб гаварыць пра каханне і шчасце, заключаныя ў родных дзесях і прыгожых рэчах – сціплых і непрыметных; дзяліцца вераю ў магчымасць паўтору тутэйшага цуду – рэальнасці БНР і будучыню роднай краіны; абміроўваць асалоду ад каліфарнійскага віна і пульхных напіснікаў, прыгатаваных польскай карчмаркай.

Павел АБРАМОВІЧ

■ «ДЗЕЯСЛОЎ» РАІЦЬ

Вонегут Курт «Бойня № 5, або Крыжовы паход дзетак»: раман. Пер. з анг. Павел Касцюкевіч. – Мінск: Логвінаў, 2010. – 220 с. – (Бібліятэка Бацькаўшчыны. Пераклады. Кніга I).

Твор «Бойня № 5, або Крыжовы паход дзетак» Курт Вонегут (1922 – 2007) напісаў у 1969 годзе. Гэта аўтабіографічны раман пра бамбардаванне Дрэздэна падчас Другой сусветнай вайны. 13-14 лютага 1945 года Вонегут стаў сведкам

бамбардавання Дрэздэна войскамі саюзнікаў. Ён апнуўся ў ліку тых сямі амерыканскіх палонных, што выжылі падчас масакры, у якой пацярпелі пераважна мірныя жыхары. У Дрэздэне не было бомбасховішчаў, паколькі горад не быў стратэгічным аб'ектам, і таму на нач палонных замыкалі ў гарадской скатайбайні № 5, а падчас авіяналётаў спускалі ў падвал з мяснымі тушамі. Разам з іншымі палоннымі ён разбіраў завалы і выносіў з-пад руінаў тысячи трупau. Свае перажыванні Вонегут адлюстраваў у рамане: крытыкуючы фашызм, ён тым не менш выражана асуджае знішчэнне Дрэздэна.

Геніош Ларыса. Збор твораў. У 2 т. кн. 1. Уклад. М. Скобла. – Мінск: Лімарыус, 2010. – («Галасы Айчыны»).

Ларыса Геніош «Творы». У 2 т. – гэта першая спроба выпусціць навукова падрыхтаваны збор твораў Ларысы Геніош. Першы том складаюць паэтычныя творы Геніош, у тым ліку 72 вершы, што публікуюцца ўпершыню. У кнізе

■ КАНТАКТЫ

Пададзеная ў бюлетэні кнігі Вы можаце замовіць непасредна ў выдаўцу па наступных контактах:

Кніжныя серыі:

«Бібліятэка «Дзеяслова»,
«Кнігарня пісьменніка»,
«Бібліятэка «Бацькаўшчыны»,
e-mail: knihanosza@gmail.com,
тэл.: +375 17 200 70 27

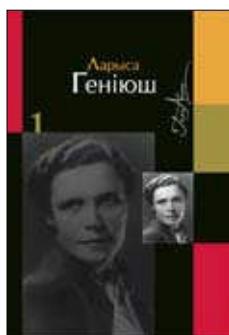
«Гарадзенская бібліятэка»,
e-mail: dzmuchavec@gmail.com,
тэл.: +375 29 133 87 17

ІП «Логвінаў»,
e-mail: logvinovpress@mail.ru,
тэл.: +375 29 667 47 57

ПУП «Кнігазбор»,
e-mail: bknika@tut.by,
тэл.: +375 29 772 19 14

ЗАСНУВАЛЬНИКІ: ГА "САЮЗ БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ", МГА "ЗБС "БАЦЬКАЎШЧЫНА"

змешчана шмат невядомых здымкаў – ад студынага партрэтu, зробленага ў 1939 годзе ў Празе, да здымку яе лагернай кашулі з нашытым на спіне арыштанцкім нумарам...

У другім томе змешчана проза: дакументальная аповесць «Спovedzь» і лісты паэткі, у тым ліку да Васіля Быкава, Максіма Танка, Рыгора Барадуліна, Зоські Верас, Даунуты Бічэль, да тагачаснага амбасадара ЗША ў Чэхіі Лорэнса Стайнгарда. Большасць лістоў таксама ўпершыню выцягнуты з архіўнай цемры.

Кавалёў Сяргей. Шматмоўная пазнаніе віленскага мастацтва эпохі Рэнесансу: манаграфія. – Мінск: Кнігазбор, 2010. – 376 с.

Манаграфія з'яўляецца панарамным даследаваннем шматмоўнай пазнаніе Віленскага Княства Літоўскага эпохі Рэнесансу. На аснове сваіх ранейшых публікаций і новых расправак аўтар падрабязна ўзнаўляе гісторыю развіцця паэтычнага жанру ў Літве і Беларусі ад пачатку XVI да пачатку XVII ст. Кніга будзе карысная філагам, гісторыкам і ўсім, хто цікавіцца культурай Віленскага Княства Літоўскага.

ПУП «Радыёла-плюс»,
e-mail: siuchykau@gmail.com,
тэл.: +375 29 772 29 58

СТАА «Медысонт»,
e-mail: medisont@gmail.com,
тэл.: +375 29 623 74 10

Выдавецтва «Галіяфы»,
e-mail: bashura@rambler.ru,
тэл.: +375 29 652 00 72

Выдавецтва «Лімарыус»,
e-mail: limarius@yandex.ru,
тэл.: +375 29 679 33 36

ІП «Зміцер Колас»,
e-mail: zkolas@gmail.com,
тэл.: +375 29 623 35 65

«Кнігарня «Наша Ніва»,
e-mail: alaksandradyenko@gmail.com,
тэл.: +375 29 872 26 35

Інфармацыйны бюлетэнь МГА «ЗБС «Бацькаўшчына» і ГА «Саюз беларускіх пісьменнікаў».

Распаўсюджваецца на правах унутранай документацыі.

Наклад 299 асобнікаў. № 6, 12.11.2010.

Адказны за нумар – А. Сачанка.

Адрас рэдакцыі: г. Мінск, вул. Рэвалюцыйная, 15,
220030, тэл./факс: (+375 17) 200 70 27.

E-mail: knihanosza@gmail.com